

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ

Ὅλοι γνωρίζομεν τὴν ἀξίαν τοῦ βιβλίου.

Καὶ ὁ πτωχὸς γεωργὸς καὶ ὁ πλούσιος βιομήχανος καὶ ὁ ἀπλοῦς ἐργάτης καὶ ὁ μεγαλέμπορος, πᾶσαι ἐν γένει αἱ κοινωνικαὶ τάξεις ἔχουσιν ἀποδώσει εἰς τὰ γράμματα τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτοῖς θέσιν καὶ ἐκδηλοῦσι τὴν πρὸς αὐτὰ ἐκτίμησιν τῶν διὰ τῆς ἀποδοτικῆς εἰς τὰ σχολεῖα τῶν τέκνων τῶν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὰ ἐγγράψωσιν εἰς αὐτὰ ἔστω καὶ ἂν δὲν ἔχουσι τὴν νόμιμον ἡλικίαν.

Τοῦτο τὸ συμπέρασμα θὰ ἐξήγαγε πᾶς τις ἐπισκοπῶν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης τὴν παρ' ἡμῖν κοινωνίαν. Ἄλλ' ἄραγε οὗτος εὐρίσκειται ἐν τῇ πραγματικότητι; Ἀγαπῶμεν ὄντως τὰ βιβλία ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες; ἢ θεωροῦμεν αὐτὰ μόνον ὡς μέσα βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν παιδῶν μας καὶ ἀδιαφοροῦμεν πλήρως περὶ τῆς προερχομένης ἐξ αὐτῶν ὠφελείας ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς;

(Ἀπλῆ παρατήρησις Ιον) ἐπὶ τῶν μαθητικῶν βιβλίων τῶν παιδῶν μας ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ἐξαγωγὴν κρίσεων οὐχὶ κολακευτικῶν διὰ τὴν φιλομάθειαν τοῦ Ἕλληνος. Καὶ εἰς ποῖον εἶναι ἄγνωστος μία βιβλίος, ἃς ἐπιτραπῆ ἢ ὀνομασθῆ, πρᾶξις τοῦ Ἕλληνος μαθητοῦ ἀλλὰ καὶ γονέως λαμβάνουσα χώραν μετὰ τὰς ἐξετάσεις καὶ ἐπαναλαμβάνομένων κατ' ἔτος μέχρι τῆς ἀποφοίτησεως τοῦ μαθητοῦ ἀπὸ τοῦ σχολείου.

Τὸ βιβλίον ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποῖον τόσα δοθὰ διδάγματα, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, ἀπεκόμισεν ὁ μαθητὴς τὸ θεωρεῖ πλέον σκευὸς ἀχρηστὸν δι' αὐτὸν καὶ ἐπιζημία θεωρεῖται ἢ εἰς τὴν μὴ ὑπάρχουσαν βιβλιοθήκην διατήρησις του. Σπεύδει ν' ἀπαλαγῆ τοῦ λίαν ἐνοχλητικοῦ βάρους ἢ ἀπαλλάσσεται τοῦτου μεταπωλῶν αὐτὸ εἰς τὸν κατὰ μίαν τάξιν νεώτερον συμμαθητὴν του.

Καὶ τοῦτο πράττει συγκατανεύοντος καὶ τοῦ πατρὸς του, ὅστις ἴδως εἰς τοῦτο μόνον περιώρισε τὴν ἀξίαν τοῦ βιβλίου, εἰς τὸ δὲ ἠδυνήθη δι' αὐτὸ νὰ κάμῃ μερικὰ βήματα, ὁ υἱὸς του πρὸς τὸν λιμένα τῆς σωτηρίας πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ σχολείου ἀποφοίτησιν του.

Ἄλλ' ἐάν θελήσωμεν νὰ παρακολουθῶμεν τὸν ἀπόφοιτον τοῦ γυμνασίου τὸν μὴ ἀκολουθήσαντα ἀνωτέρας σπουδᾶς εἰς τὰς μετέπειτα μελέτας του, τίς θὰ εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ἠθελε βεβαιώσῃ ὅτι ἔστω καὶ εἰς ἐλάχιστον ποσοστὸν τούτων εὐρήκε βιβλιοθήκας περιλαμβανούσας χρήσιμα καὶ ἐπωφελῆ βιβλία καὶ περιοδικά; Ἡμεῖς δὲν διδάσκομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι μετὰξὺ τῶν χιλιάδων τῆς κατηγορίας ταύτης ἐλάχιστοι μόνον εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες ἀγάπησαν τὸ βιβλίον τόσον εἰς τὸν μαθητικὸν αὐτῶν βίον ὥστε καὶ κατόπιν νὰ τὸ θεωρῶσιν ὡς σὺντροφὸν τοῦ βίου των.

Καὶ ἐάν τοῖς ἀποφοίτους τῶν κατωτέρων σχολείων Ἕλληνικῶν καὶ Ἀγγο-

τικῶν παρακολουθήσωμεν θέλωμεν ἴδει ἀτυχῶς, ὅτι δι' αὐτοὺς πλέον δὲν ὑπάρχει βιβλίον.

Τὸ βιβλίον ἀπέθανε καὶ ἐκνδεύθη κατὰ τὴν ἀπό τὸ ὀχολεῖον ἀποφοίτησίν των.

Τὴν αἴτην οἰκτρὰν κατάστασιν ὅπου καὶ ἂν στρέψῃ τὸ βλέμμα του ὁ ἔρευνητὴς θέλει συναντήσῃ καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔξῃ τὸν φανὸν τοῦ Διογένηος διὰ τὸ ἀνεύρη εἰς τὰς ἀνωτέρω τάξεις τὸν ἄνθρωπον τὸν ἀγαπῶντα τὸ βιβλίον.

Ἄλλ' ἢ κατάστασις αὕτη ἢ εἰς πάντας γνωστῆ, ἢ παρασκευάζουσα τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος θὰ ὀφείλῃ νομιζομεν ἀπὸ πολλῶν δεκάδων ἐτῶν νὰ διαγεῖρη τὸ θ υ μ ι κ ὸ ν τῶν πραγματικῶς ἑραστῶν τοῦ βιβλίου καὶ νὰ τοὺς παρωθήσῃ εἰς τὴν εὐρεσίν των αἰτίων τῆς πρὸς αὐτὸ παρατηρουμένης ἀδιαφορίας τὸσον τοῦ μαθητικοῦ κόσμου ὅσον καὶ τοῦ λοιποῦ, εἰς τὴν προσπάθειαν πρὸς ἐξαφάνισίν των αἰτίων ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀπόπειραν ἰδρύσεως ἑταιρειῶν μὲ κεφάλαια τῶν Πατριωτῶν ἐκείνων τῶν Ἑλλήνων οἵτινες πολλαχῶς ἐπέδειξαν καὶ ἐπιδεικνύουσι τὴν πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπην, διὰ τῶν κολο

διαίων τῶ ὄντι δωρεῶν ὑπὲρ Φιλανθρωπικῶν σκοπῶν, καὶ μὲ σκοπὸν τὴν διάδοσιν τοῦ βιβλίου παρὰ τῶ λαῶ δι' εὐθύνων λαϊκῶν ἐκδόσεων καὶ μὲ ὕλην ποικίλην ἐπιστημονικὴν φιλολογικὴν κλπ. κλπ. Ἐπανταχοῦ τοῦ κόσμου συναντῶμεν τοιαύτας ἑταιρείας καὶ ἐκδόσεις.

Νὰ δεχθῶμεν ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῇ παρ' ἡμῶν. Ἄλλὰ τοῦτο θὰ εἶναι ὕβρις πρὸς ἓνα λαὸν νοήμονα, ὕβρις πρὸς τοὺς μεγάλους Ἑλληνας Πατριώτας, ὕβρις πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα ἥτις τόσον τὰ γράμματα ἐτίμησεν, ὥστε κατέστη ὁ καθυγητὴς σύμπαντος τοῦ κόσμου.

Ἐλπίζομεν, ὅτι αἱ ὀλίγαι αὗται γραμμαὶ θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀπήχησις τῆς μεγάλης ἀνάγκης τῆς ἐκλαϊκείσεως τοῦ βιβλίου καὶ ὅτι ταχέως καὶ ἡμεῖς θὰ κατατάσσωμεν τὴν ἑλὴν Πατρίδα μετὰ τῶν πεπολιτισμένων τοιούτων τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου. Πολιτισμὸς ἄνευ τοῦ βιβλίου ἀδύνατος, ἃς εἶναι τὸ ἀξίωμα διὰ τὸ μέλλον. Ἡ διάδοσις τοῦ βιβλίου εἰς ὅλας τὰς λαϊκὰς τάξεις ἄγει εἰς τὸν πολιτισμὸν. Τὰ χίστα ἃς εἶναι τὸ δεῦτερον τοιούτον.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἡ σκέψις ἐξακολουθεῖ νὰ κυβερνᾷ τὸν κόσμον ἀλλ' εἰς τὰς ἡμέρας μας δὲν δύναται οὐδὲν ἄνευ τῆς τεχνικῆς.

* *

Ὁ ἄνθρωπος μὴ γνωρίζων νὰ δεσπόζη τῶν παρορμητικῶν τοῦ ἐνότικτου εἶναι πάντοτε ὁ δοῦλος ἐκείνων αἵτινες τῶ ἐπιβάλλουσι τὴν ἱκανοποίησίν των.

* *

Τὰ διηγήματα, οἱ μῦθοι, τὰ ἔργα τέχνης καὶ αὐτὰ τὰ μυθιοτορήματα εἶναι πολὺ πλέον ἀληθινὰ ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς ἱστορίας. Ἐκφράζουσι πραγματικῶς τὴν αἰσθητικότητα ἐκάστης ἐποχῆς, ἐ-

νῶ ὁ ἱστορικὸς κρίνων τὸ παρελθὸν διὰ μέδου τῆς ἰδικῆς του συγχρόνου αἰσθητικότητος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ ἐννοήσῃ.

* *

Ὁ πόλεμος ἀπέδειξεν ἄλλην μίαν φεγγὰν ἀκομῆ ὅτι ἡ δύναμις ἐνὸς ἔθνους ἐδράζεται περισσότερον εἰς τὴν ἠθικὴν του ἀνάπτυξιν, παρὰ εἰς τὴν πνευματικὴν τοιαύτην. Ἐνας λαὸς εἶναι καταδικασμένος εἰς τὴν παρακμὴν εὐθύς ὡς ἐξαδθενήδουν αἱ ἠθικαὶ του δυνάμεις

GUSTAVE LE BON